

ingediend op **1607** (2022-2023) – Nr. 1
3 maart 2023 (2022-2023)

Voorstel van resolutie

van Katia Segers, Conner Rousseau, Hannelore Goeman
en Thijs Verbeurgt

over de uitbreiding van de investeringsplicht
in audiovisuele producties naar internetaanbieders

TOELICHTING

Creatieve en culturele sectoren bevinden zich sinds de oprukkende digitalisering in disruptieve tijden die hen dwingen hun businessmodellen continu bij te sturen of zelfs om te gooien. Zo ook de Vlaamse audiovisuele sector.

De Sectorraad Media erkende recent nog dat de audiovisuele sector zich op een scharnierpunt bevindt, dat ze grote financiële uitdagingen kent die de toekomst van de Vlaamse audiovisuele sector onder druk zetten. De vaststelling dat er een structureel tekort aan financiering in de lokale markt aanwezig is voor lokale productie, werd ook benadrukt door de onderzoekers van imec-SMIT in de studie 'Doorlichting van het Vlaams audiovisueel beleid 2021' (imec-SMIT: Studies in Media, Innovation and Technology van het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum).

Vóór de komst van het internet konden alleen die partijen die de rechten hadden verworven op programma's, series en films, ook geld verdienen met de exploitatie daarvan. Dat waren omroepen, bioscopen, dvd-handelaars. Ze kochten de rechten op de exploitatie van inhoud aan en droegen zo rechtstreeks bij aan de productie en de creatie van lokale audiovisuele content. Dat doen ze vandaag nog steeds, maar ze hebben nu te maken met stevige concurrenten die helemaal niets bijdragen tot de productie en exploitatie van audiovisuele producten.

Die concurrenten zijn vandaag streamingdiensten, internetaanbieders en online videoplatformen als TikTok, YouTube, Instagram en streamingplatformen. Grote percentages van de aandacht voor audiovisuele content, en dus ook van reclame-inkomsten, gaan immers naar die – doorgaans buitenlandse – onlinetoepassingen. Dat haalt inkomsten weg bij de Vlaamse aanbieders: middelen die anders zouden worden geïnvesteerd in de gemeenschap. In ruil hoeven die spelers momenteel geen enkele inspanning te leveren om bij te dragen aan de creatie van Vlaamse audiovisuele content.

De Vlaamse overheid heeft al in 2014 een investeringsplicht in het leven geroepen voor kabelbedrijven. In 2019 werd die – in beperkte mate – uitgebreid naar de zogenaamde over-the-topspelers, streamingdiensten als Netflix en Disney+. Die uitbreiding van de investeringsplicht was een goede zaak, maar volstaat niet. Tot op heden zijn andere spelers die momenteel inkomsten verwerven uit de exploitatie en distributie van audiovisuele content, zoals aanbieders van vaste en mobiele internetabonnementen in Vlaanderen, helemaal niet verplicht om ook maar 1 euro te investeren in lokale audiovisuele content. Toch binden ze klanten aan hun diensten, precies door een aantrekkelijk aanbod van televisie, films, series, documentaires enzovoort. Mensen beslissen om een (duur) internetabonnement te betalen, precies om die audiovisuele producten te kunnen consumeren.

Het is belangrijk om te weten dat Vlamingen per GB (gigabyte) aan hun internet-aanbieder meer betalen dan in de omringende landen. Uit de 'Mededeling van 20 december 2021 betreffende de vergelijkende prijzenstudie van de telecommunicatiediensten in België en in de buurlanden' van de raad van het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie blijkt dat België een land is waarin de prijzen van telecomdiensten in het algemeen op een hoog niveau liggen in vergelijking met de buurlanden.

Volgens die prijzenstudie is Frankrijk nog altijd in grote mate het goedkoopste land voor breedbandbundels (een combinatie van internet-, tv-, vaste en/of mobiele telefoniediensten). Daarop volgen het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Luxemburg en Nederland. België sluit aan op de laatste en dus de duurste plaats.

Internetaanbieders profiteren in Vlaanderen dus van de weinig concurrentiële markt en van de sterke positie die de audiovisuele content hun geeft ten opzichte van de consument. Zelf betalen ze echter niks voor de creatie van Vlaamse audiovisuele content. Hun winsten worden veelal in dividenden uitgekeerd aan doorgaans buitenlandse aandeelhouders. Een dure markt dus, die Vlamingen op kosten jaagt en die vervolgens niks terugdoet voor de creatie van nieuwe lokale inhoud.

Internetaanbieders zijn vaak, maar niet altijd dienstenverdelers die vaste en mobiele telefonie, internet, kabel en soms ook streamingdiensten aanbieden. De stimuleringsregeling bepaalt dat de dienstenverdelers bijdragen op basis van hun aantal kabelabonnees. Tot op vandaag kiezen hun klanten doorgaans een zogenaamd 'triple pack'- of 'quadruple pack'-abonnement. Toch blijken de laatste jaren steeds meer mensen aan cordcutting te doen: ze zeggen hun abonnement voor kabeltelevisie op en vervangen het door een straffer internetabonnement. Met andere woorden, hoe meer mensen hun kabelabonnement opzeggen, hoe minder de dienstenverdelers zullen bijdragen aan de Vlaamse audiovisuele productie.

De huidige Federale Regering heeft al enkele maatregelen genomen om het speelveld gelijkjer te maken, ten voordele van de lokale audiovisuele sector. Zo heeft ze beslist dat er een vierde telecomspeler mag bijkomen, ook voor de consumentenmarkt. Of die er ook echt komt, en of dat dan ook een prijsbreker wordt, is nog af te wachten. Bovendien heeft de Federale Regering ervoor gezorgd dat streamingdiensten als Netflix vergoedingstarieven moeten afspreken met onder meer Belgische acteurs, regisseurs en scenaristen.

De Vlaamse Regering heeft evenwel een uitermate belangrijke hefboom in handen om definitief werk te maken van een gelijk speelveld voor alle spelers in de audiovisuele sector. Het Vlaamse regeerakkoord zegt over dat speelveld trouwens het volgende: "We willen het principe van gelijk speelveld voor lokale en internationale spelers gerespecteerd zien en zorgen zo ook voor een eerlijke concurrentie met de internationale mediaspelers." Het principe van het streven naar een gelijk speelveld is uitermate belangrijk. Het spreekt vanzelf dat dat streven wordt bemoeilijkt als de verschillende exploitanten van content niet aan dezelfde verplichtingen hoeven te voldoen.

Het regeerakkoord stelt ook het volgende: "De stimuleringsregeling voor de distributeurs en de productiebijdrage door de niet-lineaire televisiediensten zorgen beide voor een extra investering in nieuwe Vlaamse kwaliteitsvolle content. De stimuleringsregeling voor distributeurs bestaat al langer en is aan een update toe. Daarbij stemmen we meer af op de regeling voor de niet-lineaire televisiediensten. We hebben hierbij bijzondere aandacht voor de rechtenverdeling en verdienmodellen (Windows) van de betrokken spelers. Daarnaast zorgen we voor een periodieke monitoring van de regeling van de bijdragen van distributeurs, zenders, OTT-spelers (bv. Netflix) in de ons omringende landen en stemmen we ons hierop af. We treden in dialoog met de (inter-)nationale mediaplatformen om toegang te krijgen tot de data die door de content van de Vlaamse mediaspelers wordt gegenereerd."

De laatste passage is veeleer vaag en voorzichtig geformuleerd. Om de intentie tot 'afstemming' concreet te maken, stellen de indieners van dit voorstel van resolutie voor om internetaanbieders mee in het investeringsbad te trekken.

Om te garanderen dat de lokale audiovisuele productie in Vlaanderen haar internationale koppositie kan behouden en kan blijven overleven, moeten de commerciële internetaanbieders verplicht worden tot investeringen in de creatie en productie van de inhoud die hun dienst aantrekkelijk maakt en die hun directe winst oplevert.

Om die ambitie te kunnen waarmaken, is de uitbreiding van de investeringsplicht naar internetaanbieders noodzakelijk, ook al omdat de audiovisuele sector in Vlaanderen meldt dat ze op dit ogenblik wordt geïmpacteerd door de besparingen die de VRT ondergaat, door de dalende advertentie-inkomsten bij commerciële omroepen, door de substantiële daling van de taxshelterfinanciering, en de besparingstrend bij zowel het Filmfonds als het Mediafonds.

De indieners van dit voorstel van resolutie stellen dus voor om internetaanbieders 10 procent van de door hen lokaal gerealiseerde omzet opnieuw te laten investeren in lokale audiovisuele creatie en productie, meer bepaald door de lokale, onafhankelijke productiehuisen. Dat ze investeren in lokale productiehuisen is belangrijk om te vermijden dat de internetaanbieders die bijdrage de facto intern zouden besteden, aan een eigen productie of aan een productie van een verbonden bedrijf. Dat laatste zou immers geen bijkomende financiering zijn voor de lokale sector.

Het is belangrijk dat het gaat om directe investeringen, niet om heffingen. Het moet voor alle duidelijkheid gaan om een productie-investering die losstaat van rechtenaankoop, en de vrijgekomen middelen moeten worden voorbehouden voor lokale, onafhankelijke productiehuisen en niet voor productiehuisen die onderdeel zijn van verticaal geïntegreerde groepen.

Katia SEGERS
Conner ROUSSEAU
Hannelore GOEMAN
Thijs VERBEURGT

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° artikel 157, §2 tot en met §4, van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, vervangen bij het decreet van 29 juni 2018;
 - 2° het besluit van de Vlaamse Regering van 1 februari 2019 betreffende de deelname van de particuliere niet-lineaire televisieomroeporganisaties aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken;
 - 3° de volgende ambities die zijn opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024:
 - a) "In een steeds globaler en digitaler wordend medialandschap is het van belang dat er in Vlaanderen kwalitatieve programma's blijven gemaakt worden en dat de kijkers deze op alle mogelijke platformen kunnen vinden. Deze Vlaamse regering ijvert voor een sterk Vlaams medialandschap met krachtige Vlaamse private mediabedrijven en een publieke omroep die investeren in kwalitatieve Vlaamse programma's";
 - b) "We willen het principe van gelijk speelveld voor lokale en internationale spelers gerespecteerd zien en zorgen zo ook voor een eerlijke concurrentie met de internationale mediaspelers";
 - c) "De stimuleringsregeling voor de distributeurs en de productiebijdrage door de niet-lineaire televisiediensten zorgen beide voor een extra investering in nieuwe Vlaamse kwaliteitsvolle content. De stimuleringsregeling voor distributeurs bestaat al langer en is aan een update toe. Daarbij stemmen we meer af op de regeling voor de niet-lineaire televisiediensten. We hebben hierbij bijzondere aandacht voor de rechtenverdeling en verdienmodellen (Windows) van de betrokken spelers. Daarnaast zorgen we voor een periodieke monitoring van de regeling van de bijdragen van distributeurs, zenders, OTT-spelers (bv. Netflix) in de ons omringende landen en stemmen we ons hierop af. We treden in dialoog met de (inter-)nationale mediaplatformen om toegang te krijgen tot de data die door de content van de Vlaamse mediaspelers wordt gegenereerd";
 - 4° de 'Mededeling van 20 december 2021 betreffende de vergelijkende prijzenstudie van de telecommunicatiediensten in België en in de buurlanden in 2021' van het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie, waaruit blijkt dat in België de prijzen van telecomdiensten in het algemeen op een hoog niveau liggen in vergelijking met de buurlanden;
 - 5° het feit dat alle Europese regio's met een ongelijk speelveld te maken krijgen, en dat sommige regio's en landen daarom de eerste stappen hebben gezet tot een uitbreiding van de investeringsplicht. Zo verplicht Frankrijk alle streamingbedrijven om 20 procent van hun omzet te investeren in nieuwe Franse series en films;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° verder werk te maken van krachtige mediabedrijven en onafhankelijke producenten voor audiovisuele producties;
 - 2° te streven naar een gelijk speelveld voor lokale en internationale spelers, en te zorgen voor eerlijke concurrentie tussen lokale mediabedrijven en internationale mediabedrijven;
 - 3° ervoor te zorgen dat de Vlaamse tv-fictiesector nog meer volume kan gaan produceren en door de combinatie van buitenlandse export, een ambitieuze stimuleringsregeling, het Mediafonds en de Belgische taxshelter reeksen van een miljoen euro per aflevering kan blijven maken;

- 4° de stimuleringsregel die wordt beschreven in het Mediadecreet en die wordt uitgevoerd door het besluit van de Vlaamse Regering van 1 februari 2019 betreffende de deelname van de particuliere niet-lineaire televisieomroeporganisaties aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken uit te breiden naar internetaanbieders;
- 5° aan die stimuleringsregel de voorwaarde te hechten dat 10 procent van de binnen het Nederlandse taalgebied gerealiseerde omzet moet worden gebruikt als investering in producties door lokale producenten;
- 6° te garanderen dat de middelen die daardoor vrijkomen, worden bestemd voor lokale, onafhankelijke productiehuizen en niet voor productiehuizen die onderdeel zijn van verticaal geïntegreerde groepen of die verbonden zijn met een investeerder, omdat in dat geval er geen sprake is van een investeringsplicht, maar van een vestzak-broekzakoperatie;
- 7° te garanderen dat de middelen die daardoor vrijkomen, gespreid worden over producties waarin de diverse omroeporganisaties in Vlaanderen betrokken zijn en niet alleen die omroeporganisaties die onderdeel zijn van verticaal geïntegreerde groepen;
- 8° de investeringsplicht niet te koppelen aan het verwerven van rechten.

Katia SEGERS
Conner ROUSSEAU
Hannelore GOEMAN
Thijs VERBEURGT